

MTK-Varsinais-Suomi Toimintakertomus 2023

Sisällys

MTK-VARSINAIS-SUOMI RY	3
MTK-VARSINAIS-SUOMI RY VUONNA 2023	4
EDUSTUS ERI RYHMISSÄ 2023	6
TOIMINTA VUONNA 2023	7
JOHTOKUNNAN KOKOUSRAPORTIT	12
LIITON KOKOUKSET	14
ANNETUT LAUSUNNOT JA KANNANOTOT	16
HANKKEET	17
MAATALOUSTUOTTAJAIN VARSINAIS-SUOMEN LIITON ALUEEN YHDISTYKSET 31.12.2023	19
YHDISTYSTEN PUHEENJOHTAJAT JA SIHTEERIT 2023	20
TILINPÄÄTÖS 2023	21
TILINTARKASTUSKERTOMUS	25
TOIMINTASUUNNITELMA 2023	28
TALOUSARVIO 2023	31

MTK-Varsinais-Suomi ry

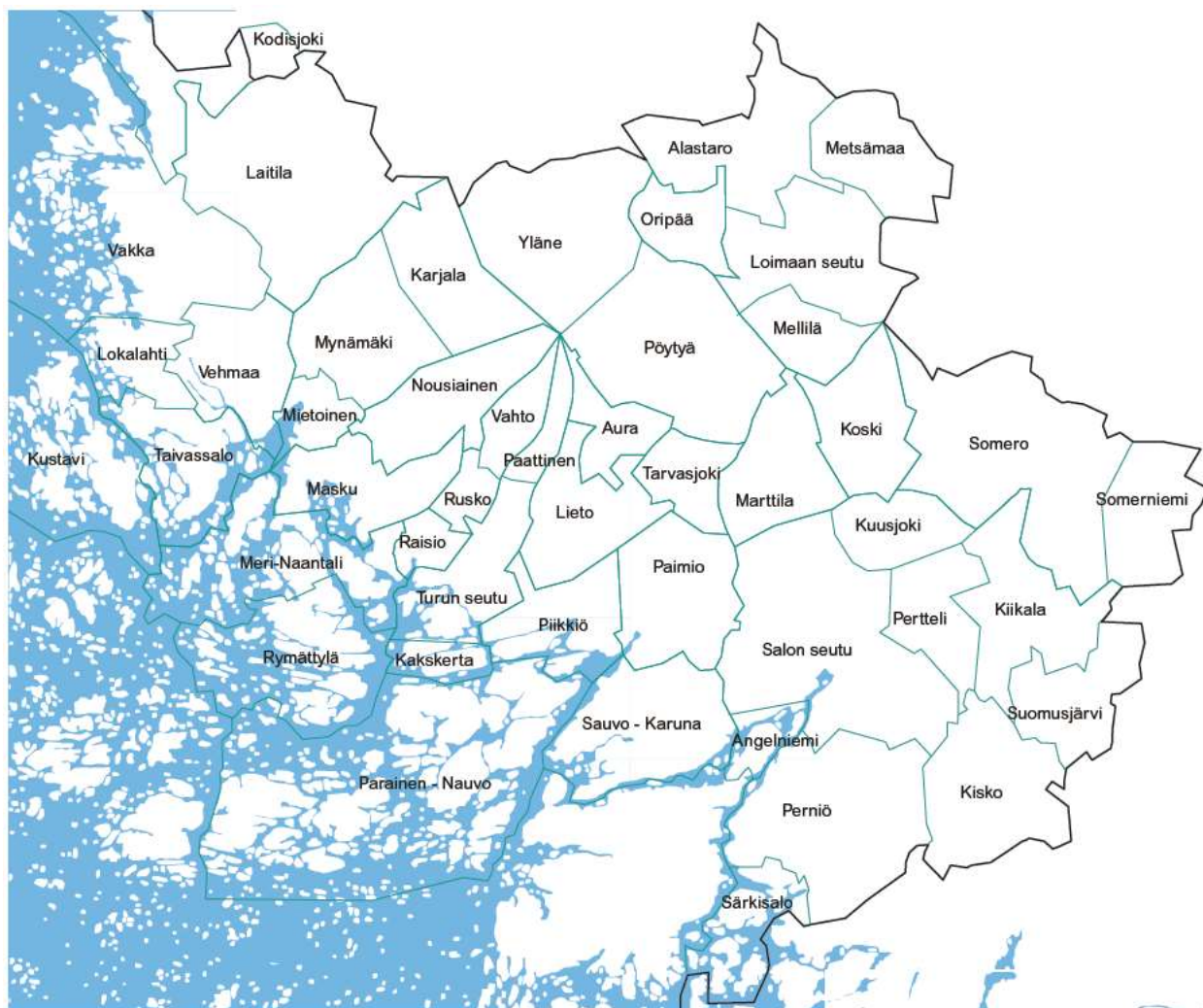
Osoite Hintsantie 3, 21200 RAISIO

Puhelin 020 413 3580

Kotisivut www.mtk.fi/varsinaissuomi

Sähköposti etunimi.sukunimi@mtk.fi varsinais-suomi@mtk.fi

MTK-Varsinais-Suomen liitto on maataloustuottajain, metsänomistajien sekä maaseutuyrittäjien maakunnallinen talouspoliittinen ammatti- ja etujärjestö, jonka tarkoituksena on parantaa jäsenkunnan yleistä ammatillista ja taloudellista sekä sosiaalista ja yhteiskunnallista asemaa, sekä edistää maaseutukulttuuria ja muita maaseutuväestön yhteisiä pyrkimyksiä.

Kuva 1 MTK-Varsinais-Suomen toimialue ja maataloustuottajain yhdistykset 2023. Yhdistyksiä 47 kpl.

MTK-Varsinais-Suomi ry vuonna 2023

Yhteisöjäsenet

Maataloustuottajain yhdistyksiä 47
Manttaalikuntia 43
Osuuskunta Länsi-Maito
LSO Osuuskunta
Itikka Osuuskunta
Raisio Oyj
LähiTapiola
ProAgria Länsi-Suomi ry
Varsinais-Suomen Mehiläishoitajat

Luottamushenkilöt eri toimielimissä

Suluissa liiton vastaava toimihenkilö

Johtokunta

puheenjohtaja Aarne Lehtonen, Mynämäki, v:sta 2016
varapuheenjohtaja Juha Wikström, Särkisalo, v:sta 2013
Henriikka Aapola, Kustavi, jäsen v:sta 2019
Juha Auvinen, Suomensjärvi, jäsen v:sta 2018
Ville-Veikko Kavander, Yläne, jäsen v:sta 2021
Kati Knuutila, Somero, jäsen v:sta 2023
Tuomas Levomäki, Loimaa jäsen v:sta 2016
Harri Louramo, Paimio, jäsen v:sta 2022
Juha Saarinen, Nousiainen, jäsen v:sta 2021
Tero Sarkala, Lieto, jäsen v:sta 2020
Kimmo Yli-Antola, Laitila, jäsen v:sta 2021
(Paavo Myllymäki)

Työvaliokunta

Henriikka Aapola, Kustavi
Aarne Lehtonen, Mynämäki
Tuomas Levomäki, Loimaan Seutu
Juha Wikström, Särkisalo
(Paavo Myllymäki)

Liiton omat valiokunnat ja toimikunnat

Sokerijuurikastoimijoiden yhteistyöelin

Jari Nevavuori, Vakka
Oskari Virtanen, Mietoinen
Kari Saaristo, Perniö
Toni Majuri, Pertteli
Petteri Knuutila, Sauvo-Karuna
Mikko Ansio, Paimio
Simo Haali, Kuusjoki
(Paavo Myllymäki)

Maaseutuyrittäjyys

Janne Eriksson, Särkisalo
Hannu Heinonen, Taivassalo
Toni Hokuni, Vehmaa
Antti Keskitalo, Pöytyä
Petri Riikonen, Lieto
Leena Erälinna, Paimio (MTK:n valiokunnan edustaja)
(Terhi Löfstedt)

Järjestövaliokunta

Olli-Pekka Aalto, Marttila
Tiina Ketola, Lokalahti
Timo Paija, Somerniemi
Mika Törne, Rymättylä
Vilhelmiina Verainen, Vehmaa
(Terhi Löfstedt)

Maaseutunuoret

Anttoni Raitamäki, Laitila
Robert Jensen, Pertteli
Niko Haanperä, Karjala
Anna Kymäläinen, Kisko
Noora Leino, Paimio
Ilkka Mäkitalo, Koski TI
Samuli Suominen, Paattinen
Santeri Salo, Mellilä
Aki Laaksonen, MTK:n valiokunnan edustaja
Tero Sarkala, liiton johtokunnan nuori jäsen
(Terhi Löfstedt)

Varhaisperunatoimikunta

Juho Aula, Laitila
Jussi Launto, Sauvo-Karuna
Kristian Mikola, Laitila
Jukka Sariola, Meri-Naantali
Kimmo Sarjovaara, Rymättylä
Mika Törne, Rymättylä
Lisäksi edustajat muista MTK- ja SLC-liitoista
(Terhi Löfstedt)

Yhteisvaliokunnat- Lounaiset liitot

Peltokasvivaliokunta

Kati Knuutila, Somero
Pekka Nieminen, Paattinen
(valiokunnan sihteeri Aino Launto-Tiuttu)

Hyvinvointi- ja osaaminen

Eeva Korimäki, Marttila
Timo Teinilä, Salon seutu
(valiokunnan sihteeri Aino Launto-Tiuttu)

Luonnonmukainen tuotanto

Heikki Ajosenpää, Masku
Jaana Elo, Sauvo-Karuna
Simo Larmo, Suomusjärvi
Aapo Ekman, Yläne
(yhteyshenkilö Aino Launto-Tiuttu)

Yhteisvaliokunnat- Eteläiset liitot

Lihavaliokunta

Tuomas Levomäki, Loimaan Seutu
Katariina Vapola, Kalanti-U:ki
Mikko Virtanen, Somero
(yhteyshenkilö Paavo Myllymäki)

Maitovaliokunta

Kalle Lehtinen, Kiikala
Sauli Lähteenmäki, Rusko
Niilo Mäkinen, Tarvasjoki
(valiokunnan sihteeri Paavo Myllymäki)

Yhteistyövaliokunnat

Kylvösiemenyhdistys/ProAgria yhteistyö (MTK-Varsinais-Suomi nimeää edustajan)

Juhani Hakamäki, Alastaro
Heikki Jalli; Olli Alikärri, Koski TI
Eeva Taneli, Loimaan Seutu
Jarmo Mäntyharju, Oripää
Aki Riski, Salon Seutu
(yhteyshenkilö Aino Launto-Tiuttu)

Metsävaliokunta (MTK-Varsinais-Suomen edustajat)

Juha Auvinen, Suomusjärvi
Aarne Lehtonen, Mynämäki
Tero Mahkonen, Vahto
Anna Setälä, Laitila
(yhteyshenkilö Paavo Myllymäki)

Varsinaissuomalaiset MTK:n verkostoissa

Kananmunaverkoston puheenjohtaja Juuso Hulmi,
Alastaro
Siipikarjaverkoston varapuheenjohtaja Eeva Korimäki,
Marttila
Puutarhaverkoston varapuheenjohtaja Tero Sarkala,
Lieto
Luomuverkoston puheenjohtaja Jaana Elo, Sauvo-
Karuna
Öljy- ja valkuaiskasviverkoston varapuheenjohtaja Kalle
Vähä-Piikkiö, Rusko
Kylvösiemenverkoston varapuheenjohtaja Heikki Jalli,
Koski TI

Varsinaissuomalaiset MTK:n valiokunnissa

Elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunnan puheenjohtaja Leena Erälina, Paimio
Maaseutunuorten valiokunnan jäsen Aki Laaksonen,
Mynämäki

Verkostojen puheen ja varapuheenjohtajilla on läsnäolo- ja puheoikeus valiokunnissa

Erikoiskasvivaliokunta: Jaana Elo, Tero Sarkala
Lihavaliokunta: Juuso Hulmi, Eeva Korimäki
Peltokasvivaliokunta: Ari-Pekka Kirjonen, Kalle Vähä-Piikkiö

MTK:n valtuuskunta

Pekka Ahokas, Loimaan Seutu
Henrik Jensen, Pertteli
Tero Mahkonen, Vahto
Anna Setälä, Laitila

MTK:n johtokunta

Jaakko Halkilahti, Salon seutu

Varsinais-Suomen maataloustuottajain säätiö

Henriikka Aapola, Kustavi
(Varahenkilö: Kimmo Yli-Antola, Laitila)
Juha Saarinen, Nousiainen
(Varahenkilö: Tero Sarkala, Lieto)

Liiton toimihenkilöt

Paavo Myllymäki, toiminnanjohtaja
Aino Launto-Tiuttu, aluepäällikkö
Terhi Löfstedt, aluepäällikkö
Saara Lainio, toimisto- ja viestintäkoordinaattori
Anita Karppinen, hankeasiantuntija,
Kohti tulevaa -hanke 1.5.2022 alkaen
Tanja Renkus, hanketyöntekijä, BreedExpo2 -hanke
1.3.2023 alkaen
Noora Syrjä, hanketyöntekijä, CAP:in toteutuksen
edistäminen Saaristomeren valuma-alueella, 1.8.2023
alkaen
Krista Suominen, AMK-harjoittelija

Edustus eri ryhmissä 2023

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)

Paavo Myllymäki

- MYR:n nimittäjä elinkeinojaos/Paavo Myllymäki
- MYR:n nimittäjä maaseutujaos/Aino Launto-Tiuttu
- MYR:n nimittäjä ilmastovastuujaos/Aino Launto-Tiuttu

Aurajoki-säätiön hallitus

Paavo Myllymäki

Maatalousmuseo Saran hallitus

Paavo Myllymäki

Kodinpuolustussäätiön hallitus

Paavo Myllymäki

ELY-keskuksen biotalouden logistiikkaryhmä

Paavo Myllymäki

Työterveyslaitoksen alueellinen neuvottelukunta

Aino Launto-Tiuttu

Lomituksen yhteistyöryhmä, Vehmaan ja Etelä-Suomen paikallisyksiköt

Aino Launto-Tiuttu

Yrittäjyyskasvatus, valtakunnallinen YES

- alueellinen YES-tiimi/Terhi Löfstedt

Huoltovarmuus ja maatalous/Varsinais-Suomi (viranomaiset ja järjestöt)

Terhi Löfstedt

Maakunnallinen varautumisryhmä/ruoka-ala (Varsinais-Suomen liitto)

Terhi Löfstedt

Peruna-alan yhteistyöryhmä ry:n hallitus (PAYR)

Terhi Löfstedt

Kasvistieto Oy:n hallitus

Terhi Löfstedt

Hankkeiden ohjausryhmät

Tyrniraki, Turun yliopisto

Paavo Myllymäki

Tulevaisuuden kehitystarpeet varsinaissuomalaisessa ruokaketjussa

Paavo Myllymäki

Arki, ProAgria Länsi-Suomi

Aino Launto-Tiuttu

Varsinaista luomua, ProAgria Länsi-Suomi ja Ammattiopisto Livia

Aino Launto-Tiuttu

Satotason nosto, ProAgria Länsi-Suomi

Aino Launto-Tiuttu

Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto, Valonia

Aino Launto-Tiuttu

Vesiensuojelun tehostamisohjelman kipsihanke, ELY-keskus

Aino Launto-Tiuttu

Digi maatilojen arkeen, ProAgria Länsi-Suomi

Aino Launto-Tiuttu

Peltojen viljavuusluvut, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Aino Launto-Tiuttu

Food Hub elämystorihanke, Turun yliopiston Brahea -keskus

Terhi Löfstedt

Haloo maaseutu-viestintähanke, Varsinais-Suomen Leader-ryhmät

Terhi Löfstedt

Hiililounas-hanke, Turun yliopiston Brahea-keskus

Terhi Löfstedt

HortiHubi – puutarha-alan kehittämis- ja yrittäjyysuhanke/ Luke

Terhi Löfstedt

Learning led, Turun yliopisto

Terhi Löfstedt

Varsinais-Suomen ruokasektorin koordinaatiohanke

Terhi Löfstedt

Toiminta vuonna 2023

Neljännesvuosikatsaukset 2023

Liiton toiminnasta tehtiin neljännesvuosikatsaukset, jotka julkaistiin liiton kotisivuilla.

Varttivuosi 1/2023

Henkilöstöuutisia

Vuoden alussa liiton toimistossa aloitti viestintä- ja toimistokoordinaattorina Saara Lainio. Maaliskuun alussa liitossa aloitti myös Tanja Renkus vastaten tällä hetkellä mm. BreedExpo2 -hankkeen käytännön toteutuksesta.

Edunvalvontaa ja yhteistyötä

Apetitin yhtiökokous mahdollisine hallintomallimuutoksineen puhutti kevättalvella. Liitto organisoikin muiden MTK-liittojen tavoin valtakirjakeräyksen, jolla tavoiteltiin maataloustuottajaomistajien äänen kuulumista yhtiön päätöksenteossa jatkossakin. Keräys onnistui jopa yli odotusten – kiitos kaikille valtakirjan antaneille.

Liitto järjesti Kohti tulevaa -hankkeen toimesta yhdessä alueen maaseutuviranomaisten kanssa seutukunnalliset tukikoulutukset maaliskuun aikana, lisäksi organisoitiin kaksi luomukoulutusta.

Liitosta on oltu mukana Ruokaviraston Hyvän hallinnon työryhmässä. Ryhmässä on tuotu esille viljelijöiden huoli alkavan tukikauden ja tukihakuun sekä valvontoihin liittyvistä haasteista.

Tammi-maaliskuussa on useissa eri yhteyksissä (mm. valkohäntäpeuraryhmän kokous, vaikuttaminen riistanhoitopiiriin ja metsästysseuroihin, yhteistyö MTK:n kanssa) korostettu tarvetta vähentää tuhoja aiheuttavien riistaeläinten, erityisesti valkohäntäpeurojen, määrää alueella. Keinoina on nähty kaatolupien määrän lisäämistä ja ennen kaikkea lupien täysimääräistä käyttämistä. Yhteistyötä metsästäjien kanssa on edistetty.

Kuva 2 Maaseutunuorten vaalipaneeli

Järjestön tavoitteena vuonna 2023 on edistää tuottajaorganisaatioiden perustamista, joten liitto järjesti yhdessä Kohti tulevaa -hankkeen kanssa tällä teemalla opintomatkan Ahvenanmaalle. Matkan aikana kuultiin tuottajaorganisaation toiminnasta (osuuskunta ÅTH) ja tuottajaorganisaation jäsenviljelijöiden kokemuksia.

Maatilojen ja median suhde on puhuttanut, joten liitto järjesti Emäntäkoulutuksen tuella ja yhdessä Kohti tulevaa -hankkeen kanssa maaliskuussa tilaisuuden, jossa mukana olivat paitsi toimittaja, niin myös vaikuttamisen ammattilainen. Illan aikana kuultiin toimittajan kertomana, miksi ikävältäkin tuntuvia asioita joskus kysytään. Media-illan jatkumona syksyllä järjestetään koulutus, jossa osallistujat pääsevät harjoittelemaan vaikeisiin kysymyksiin vastaamista.

Vaalipaneelin järjestämisestä Eduskuntavaalien ehdokkaille vastasivat maaseutunuoret, paneelin veti liiton johtokunnan nuorten edustaja Tero Sarkala. Yleisöä karsi varmasti päivän lumimyräkki, mutta pääasia oli, että kaikki yhdeksän panelistia pääsivät paikalle!

Järjestötyö

Yhdistyksiä on tuettu jäsensuhteen ylläpidossa mm. avustamalla yhdistysten vastaavia luottamushenkilöitä Oiva-rekisterijärjestelmän ongelmassa ja antamalla neuvoja mm. Oiva-jäsenviestien teossa.

Liitto järjesti yhdistysten luottamushenkilöille ajankohtaisillan 7.3. Liedossa. Järjestötyön (jäsenrekisterin ylläpito, yhdistysten toiminnan tukeminen) lisäksi illan aikana käytiin läpi huoltovarmuuteen vaikuttavia asioita kuten merikuljetuksia.

Maaseutunuoret järjestäytyivät helmikuussa, puheenjohtajana toimii vuonna 2023 Ilkka Mäkitalo. Maaliskuussa lounaisten liittojen maaseutunuorten valiokunnat pitivät yhteiskokouksen.

Järjestötyö

Paikallisten MTK-yhdistysten sääntömääräiset kevätkokoukset jatkuivat huhtikuulle, mutta kevätkaudella oltiin yhdistysten kanssa tekemisissä myös vapaamuotoisemmin. Moni yhdistys järjesti vielä kylvösiunauksen, joista osassa liiton edustajat kävivät pyynnöstä puhumassa. Tilaisuudet keräsivät yhteensä satoja osanottajia. Yhdistysten toimintaa tuettiin EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimusten täyttämiseksi rekisteriselosteiden päivittämisen osalta.

Liitto tilasi MTK-yhdistysten käyttöön Ruokaa pellolta pöytäan -peltokyltit, jotka jaettiin liiton kevätkokouksessa Vehmaalla. Peltokyltit ovat osa valtakunnallista kampanjaa kertoa kuluttajille, mistä ruoka tulee.

Virallinen kevätkokous pidettiin kesäkuun lopussa Vehmaalla. Paikalle saapui lähes 130 henkeä, osa varmasti kuulemaan Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehniä.

Vaikuttaminen

Maakuntaa keväästä asti vaivannut kuivuus ja kylmyys vaihtuivat kuivuuteen ja kuumuuteen kesäkuun alussa. Kasvukauden osalta satomenetykset erityisesti viljan osalta kävivät ilmeisiksi juhannukseen mennessä. Maatalouden hankalaa tilannetta tuotiin eri reittejä niin kuluttajien kuin päättäjienkin tietoisuuteen median kautta, liiton edustajat olivat haastateltavina maakuntalehti Turun Sanomissa eri otteisiin ja kirjoittipa Helsingin Sanomatkin aiheesta. Julkisuus ei yksinään riitä, mutta mikäli toimenpiteitä tarvitaan, on niitä syytä pohjustaa ennalta.

Maakunnallinen järjestöjen ja viranomaisten huoltovarmuusryhmä piti kokouksensa kesäkuun alussa, jolloin keskusteluun nousi tukihakemusten jättötilanne sekä hakemusten oikeellisuus. Huoltovarmuuden kannalta on ratkaisevaa paitsi tuotantotarvikkeiden saatavuus, johon vaikuttaa sota, niin myös tilojen taloustilanne tarvikkeiden hankintaan. Tukimaksatusten sujutus on yksi tekijä tilojen talouden kannalta. Ryhmä päätti pitää seuraavan kokouksen syksyllä, mikäli tilanteet eivät oleellisesti muutu. Liiton edustaja toimii ryhmän puheenjohtajana.

Saaristomeren ja Itämeren kestävän kehityksen huippukokous järjestettiin kesäkuussa Naantalissa. Liiton edustaja oli paikalla kaksipäiväisessä tapahtumassa osallistuen eri keskusteluihin ja muistuttaen maatalouden jo tekemistä toimenpiteistä.

Maakunnallisten toimijoiden yhteistyötä jatkettiin mm. maakuntaliiton erillisessä ”sparrausryhmässä”, jonka tavoitteena on nostaa kaikkia toimialoja kaikkialla maakunnassa, ELY-keskuksen maaseudun yhteistyöryhmän kokouksessa sekä ELY-keskuksen yhteistyöfoorumissa.

Valtakunnallisten toimijoiden osalta liitto muisti alueen valittuja kansanedustajia ja kesäkuun lopussa nimitettyjä ministereitä onnitteluin. Maa- ja metsätalousministeriä onnitteltiin luonnollisesti erikseen, vaikka hän ei maakunnasta olekaan.

Liiton varhaisperunatoimikunta kokoontui koostamaan tietoa istutusten etenemisestä ja nostokauden alusta. Toimikunnassa esiin nousi ärtymys poikkeuksellista vahinkoa aiheuttavien valkohäntäpeurojen kaatamiseksi haettavien poikkeuslupien kitsaasta myöntämisestä. Toimikunta kirjelmöi lupien myöntämisen helpottamistarpeesta Maa- ja metsätalousministeriöön sekä Riistakeskukseen. Toimikunnan muita aiheita oli mm. varhaisperunan menekinedistys sekä konkreettiset toimet, kuten Neitsytperunafestivaalit.

Ruokahankinnoista vastaaville viranhaltijoille järjestettiin kesäkuun alussa tutustumismatka ruoan alkulähteille. Matkan aikana käytiin niin naudan- kuin linnunlihatiloillakin, mukaan mahtui myös valkuaiskasvien tuotantoa.

Kuluttajatyö

Varsinais-Suomi tuottaa yksinään yli 70 % kaikesta Suomessa tuotettavasta varhaisperunasta, kaikista aikaisin peruna tulee lähes kokonaan maakunnasta. Tästä syystä tuotannon tunnetuksi tekeminen ja varhaisperunan menekinedistäminen on luontevaa, tänä kesänä liitto oli mukana mm. kansallisen Varhaisperunapäivän (15.6.) lanseerausessa. Päivä oli osa Turun Ruokapääkaupunki-teemaviikkoja, joiden osana mm. jaettiin Pohjoismaiden Michelin-tähdet. Juhlahumua jatkettiin paitsi järjestämällä 12.6 varhaisperuna- ja saaristoretki kansainväliselle ja kotimaiselle medialle, niin myös perinteisellä Neitsytperunafestivaalilla. Tutummin NPF:n järjestelyistä päävastuu on Ruokakulttuuriyhdistys Kaffelilla, liitto järjestää paikanpäälle myyntiperunat. Varhaisperuna saikin hyvää näkyvyyttä niin retken kuin NPF:n myötä. Kansallisena Varhaisperunapäivänä maakunnan ykköstuotteesta oli koko sivun juttu Turun Sanomissa.

Alkuperämerkki D.O.Saaristomeri on saanut muutamia uusia käyttäjiä, mutta lisää halukkaita omien tuotteiden profiiliin nostajia haettiin kevään ja kesän aikana. Merkkiä hallinnoi maakuntaliitto, mutta MTK-Varsinais-Suomi on yksi yhteistyötaho.

Vaikuttaminen

Kesän ja alkusyksyn aikana liitto oli aktiivinen poliittisten päättäjien suuntaan. Puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja aloittivat tapaamiskierroksen piirihallituksista (Perussuomalaiset, Keskusta, Kokoomus). Työ jatkuu syksyn korjuukauden jälkeen muiden puolueiden suuntaan.

Liiton perustamispäivänä 4.9. kutsuttiin alueen kansanedustajat aamupalalle. Paikalla oli liitosta puheenjohtajiston ja toimiston väen lisäksi metsäedunvalvonnan edustaja.

Maatalouskomissaarin vierailu Turun Eurooppa foorumissa elokuun lopussa mahdollisti maa- ja metsätalousministeriölle esitellä alueen maataloutta. MTK-Varsinais-Suomi oli yhteistyötahona tilakohteiden osalta, vierailun kokonaisvastuu oli protokollan mukaisesti ministeriöllä.

SusiLIFE-hankkeen kuulemiskierroksella Etelä-Suomen kohteeksi oli valikoitunut Paimio. Tilaisuuteen olivat kutsuttuina mm. viranomaiset, kennelyhdistykset, reviiriyhteistyöryhmien edustajat sekä alueen MTK-liitto. Keskustelu susien tekemistä vahingoista oli vilkasta, huoli koettiin aiheelliseksi. Liiton edustaja korosti ajankohtaisen ongelman ratkaisemisen lisäksi tulevien haasteiden ennakoitua: alueella tulee varmistaa turvallinen maaseutu ympäristö sekä turvata kotieläinlinkeinojen harjoittamisen mielekkyys ilman, että siitä aiheutuu kohtuutonta kustannusta ja työtä tilallisille. Liiton johtokunta lausui komissiolle huolensa susikannan kasvusta syyskuun lopussa.

Haastava kasvukausi näkyi paitsi alkukesän kuivuusuutisointina, niin myös keski- ja loppukesän medianäkyvyytenä. Liiton edustajia niin johtokunnasta kuin toimistolta oli esillä eri medioissa paikallislehdistä valtakunnan TV-lähetyksiin kertomassa kuivuutta seuranneiden sateiden vaikutuksista satonäkymiin.

Valiokuntatyö

Kesä- ja syyskaudella valiokuntatyötä rytmittää korjuukausi. Varhaisperunatoimikunta piti heinäkuussa vielä yhden kaudenaikaisen kokouksen, jossa sovittiin kauden varsinainen päätöskokous pidettävän syksyllä.

Heinäkuun alussa liiton maaseutunuorten valiokunta kokoontui päivittämään vuonna 2019 kirjoitettua tulevaisuusasiakirjaa. Koronapandemian ja Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan myötä toimintaympäristön muutokset edellyttävät tarkennusta

keinoihin, joilla tulevaisuusasiakirjaan kirjattuja tavoitteita lähdetään rakentamaan. Päivityksen jälkeen asiakirjaa esitellään liiton johtokunnalle ja maakunnan kansanedustajille avustajineen.

Peltokasvivaliokunnan perinteinen korjuukauden aikainen ajantasaistuskokous käsitteli haastavan kasvukauden satotilannetta ja erityisesti lannoitekulujen nousua, mikä vaikeuttaa entisestään tilojen taloutta. Valiokunta teki kannanoton MTK:n peltokasvivaliokunnalle esittäen kustannustuesta säästyneiden varojen kohdentamista maataloilille esim. energiaverojen palautuksena.

Satotilanteeseen ja -ennusteeseen liittyen liitto koosti satokaudella viikkokatsauksen. Koostetta varten kerättiin tietoja niin keväällä kylvötilanteesta kuin syksyllä korjuu- ja syysviljojen kylvöistä.

Kuluttajatyö ja menekinedistys

Liitto osallistui elokuussa yhdessä MTK Keskusliiton kanssa Turussa järjestettyihin Ponikuninkuusraveihin ja Minimaaseutunäyttelyyn. MTK:n esittelypisteellä tuotiin esille suomalaista ruuantuotantoa ja hevosalan merkittävyyttä maaseudulle. Tapahtumakumppanuuteen kuului myös MTK:n nimikkolähtö.

Valtakunnallisena Lähiruokapäivänä 9.9. MTK-Varsinais-Suomi oli yhtenä järjestämässä Turun Vanhalle suurtorille lähiruokamyymien tapahtumaa, mukana oli peräti 17 yrittäjää tuotteineen. Ostoksille tuli n. 1000 asiakasta, myyjät olivatkin tyytyväisiä tuottoon ja tapahtumaa toivottiin ensi vuonna uudelleen. Päivän aikana lisäksi kymmenet maatalousyrittäjät maakunnassa avasivat ovensa ja tarjosivat kuluttajille mahdollisuuden tulla ostoksille tai tutustumaan tilan toimintaan.

Keskusliiton Kokkaa kotimaista – ja alakoululaisten tilavierailu -kampanjat käynnistyivät jälleen syksyllä. Liitto ohjaa tapahtumia joita yhdistykset toteuttavat paikallisesti. Rahoitus (ruokaraaka-aineet sekä vierailujen bussikulut) kuitataan MTK:n toimesta tietyn reunaehdoin. Kokkaa kotimaista-kampanjan jouhevan startin takaamiseksi liitto otti yhteyttä maakunnan kotitalousopettajiin, jotta yhdistyksen yhteydenoton jälkeen toiminta pääsee heti alkuun.

Lähiruoan (tai edes kotimaisen raaka-aineen) saamiseksi mukaan julkisrahoitteisiin hankintoihin on liitto järjestämässä yhdessä Kaarean kanssa hankinta-/tarjontainfoa tuottajille. Tätä varten liitosta kyseltiin elojen ja syyskuun jäsenviestissä viljelijöitä ilmiantamaan itsensä, jotta kaikki kiinnostuneet saavat tietoa ohjeistuksesta.

Järjestötoiminta ja jäsensuhteen ylläpito

Heinäkuun alussa Okra maatalousnäyttelyssä liitto hankkeineen (Kohti tulevaa ja BreedExpo2) oli yhteisosastolla MTK:n kanssa. Jokaisena näyttelypäivänä paikalla oli maakunnan edustaja jäsenkunnan terveisiä kuulemassa.

Maaseutunuoret järjestivät perinteisen MaNu Okra bileet -illan. Tällä kerralla paikkana oli Loimaan Seurahuone ja mukana tapahtuman sponsoroinnissa oli Witraktor. Tapahtuma keräsi illan aikana ennätyselliset 515 kävijää, joten varmaa on tapahtuman jatko vuoden 2025 Okran aikana.

Liiton luottamushenkilöt kokoontuivat heinäkuussa vapaamuotoiseen tapaamiseen. Syyskuussa toimihenkilöt suunnittelivat alkavan syys- ja talvikauden toimintaa Lounais-Suomen alueella, yhteistyö Pirkanmaan ja Satakunnan MTK-liittojen kanssa näkyy mm. valiokuntapaikoissa järjestön sisällä.

Liitto viesti kolmannen Varttivuoden ajanjaksolla aktiivisesti eri kanavissa. Sähköpostitse toimitettiin jäsenviesti joka kuun alussa, ajantasaista tietoa tarjottiin sosiaalisessa mediassa (Instagram ja Facebook). Viestintäresurssien parannuttua viestintä- ja toimistokoordinaattorin myötä päätettiin uusia liiton viestintästrategia syyskauden aikana.

Kuva 3 Kansanedustajatapaaminen

Varttivuosi 4/2023

Järjestötyö

Syksyllä järjestö toimii monella taholla ja tasolla. Yhdistysten syyskokouskierrros alkoi lokakuusta päättyen joulukuun puoliväliin. Loka-marraskuun vaihteessa järjestettiin yhdistysten puheenjohtajille ja sihteereille iltapäivän mittainen ajankohtaiskokous, jossa oli pitkästä aikaa "vapaan sanan" mahdollisuus niin yksilö- kuin ryhmätöidenkin muodossa. Kokouksessa mukana oli Perttu Pyykkönen MTK:sta.

MTK:n valtuuskunnan syyskokous pidettiin marraskuussa, siellä liitolla on puheenjohtajan lisäksi neljä edustajaa (yksi kustakin seutukunnasta). Valtuuskunnassa on lisäksi metsäpuolen edustaja.

Liiton virallinen syyskokous pidettiin valtuuskunnan kokousta seuraavana viikonloppuna Turussa. Kokousalustuksen piti johtaja Juha Ruippo MTK:sta, puheenvuorossaan hän käsitteli EU:n tulevaa maatalouspolitiikkaa ja siihen tulevaisuudessakin kohdistuvia erilaisia vastuullisuus -näkökulmia.

Liiton järjestötyöhön liittyvistä valiokunnista maaseutunuorten- ja järjestövaliokuntien kokoukset pidettiin loppuvuodesta.

Maaseutunuoret päivittivät kokouksessa Tulevaisuusasiakirjaansa, jota tullaan esittelemään alueen kansanedustajille ja MTK:n johdolle. Tulevaisuusasiakirja julkaistaan liiton kotisivuilla päättäjäsittelyn jälkeen. Valiokunnan kokouksessa nousi esille toive vaikuttaa nuorten edustajien valintoihin liittotasolla. Järjestövaliokunta kävi läpi yhdistysten puheenjohtaja- ja sihteeripäivän ryhmätöiden tuloksia. Vastauksista välittyi toimijoiden sitoutuneisuus, mutta myös huoli niin jäsenmäärän laskusta kuin yksittäisille tekijöille kasaantuvista luottamustoimista. Toisena aiheena kokouksessa oli yhdistysten välisen toimintakilpailun perusteiden päättäminen vuoden 2023 toiminnan osalta.

Yhdistystoiminnan osalta liitto on avustanut yhdistymistä suunnittelevia MTK-yhdistyksiä niin aiesopimusten kuin neuvonnankin muodossa. Viimeisellä vuosineljänneksellä vietiin loppuun kaksi yhdistymistä.

Osana järjestötyötä liitto järjesti kaikille avoimen, omakustanteisen, maaseutunaisten opintomatkan Saksan Hesseniin lokakuussa. Matkalle osallistui 15 henkeä, joiden tekemien some-päivitysten myötä laajempikin joukko pääsi osalliseksi retken annista. Matkaa tukivat Varsinais-Suomen maataloustuottajain Säätiö ja Varsinais-Suomen Emäntäkoulutus ry.

Edunvalvonta

Liiton Varhaisperunatoimikunta piti kauden 2023 päätöskokouksensa marraskuun alussa. Toimikunta on viime vuosina pyrkinyt kauden ainoassa läsnäolokokouksessaan tutustumaan toistensa tiloihin, tällä kertaa kokous oli Harjavallassa Kankaan tilalla. Vierailujen tavoite on antaa kuva erilaisista viljelyolosuhteista ja toimintatavoista, koneiden potkimista unohtamatta! Perunakausi todettiin, jälleen kerran, erikoiseksi sääoloiltaan. Haasteista huolimatta lopputulos oli kohtuullinen, isommilta markkinatukoksilta vältyttiin, eikä perunaa tarvinnut juurikaan kyntää maahan.

Yrittäjyysvaliokunta kuuli kokouksen aluksi liitossa suunnitteilla olevasta, ulkomaisen työvoiman kotouttamiseen tähtäävästä, hankkeesta. Tarjolla olevan työn ja tekijöiden kohtauttamista korostettiin. Maatalouskoulutus ja siihen kohdistuvat osaamisvaateet olivat kokouksen yksi aihe, valiokunta päättikin tutustua alueen maatalousopetukseen keväällä -24 (koulujen edustajien tapaaminen). Suomen nykyisen CAP-kauden investointituet puhuttivat osallistujia, kokous piti tärkeänä viedä päättäjille viestiä, että jatkossa käyttöön on otettava mahdollisimman laajat paketit eri tukimuodoista.

Verkostotyö

Liiton edustaja on osallistunut Maakunnan yhteistyöryhmän ja sen eri jaostojen toimintaan loppuvuodesta. Toiminta eri ryhmissä maakuntaliiton ja virallisten tahojen ryhmissä antaa mahdollisuuden tuoda maatalouden ja maaseudun tarpeita esille, päätöksiin voidaan vaikuttaa ennalta. Osana maanomistuksen etujen valvontaa oli vaikuttaminen reitistöryhmissä ja retkeily-yrittäjien parissa. Jokaisen oikeudet ovat samalla jokaisen velvollisuudet, joiden noudattaminen on edellytys toisten omistamilla alueilla liikuttaessa.

Huoltovarmuusryhmä, johon kuuluu edustajia liiton (vetovastuu) lisäksi alueen viranomaistahoista sekä seutukuntien kehittämiskeskuksista, piti ajankohtaiskatsauksen joulukuussa. Käsittelyssä olivat maakunnan työvoimatilanne (alkutuotanto), tuotantopanosten hankinta-arvio ja satokatsaus. Huoltovarmuuskeskuksen alkutuotantopoolin sihteeri Markus Lassheikki kertoi kattavasti paitsi poolin toiminnasta, niin myös vallitsevasta tilanteesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä.

Kuluttajatyö

Loppusyksyn kuluttajatyön kärkenä olivat koululaisten lisäksi ruokahankinnoista vastaavat viranhaltijat ja päättäjät.

Yhdistykset toteuttivat liiton ohjauksessa yläkoulun 8. luokille Kokkaa kotimaista -kampanjaa, jonka pääraaka-aine oli kuluneena syksynä linnunliha, lisäksi paljon suosiota saanut pienten koululaisten tilavierailut jatkuivat. Järjestö kustantaa molempien kulut yhdistyksille, lisäksi vierailuja isännöiville tiloille on mahdollista maksaa pieni korvaus. Toiminta jatkuu vuonna 2024 koululaisten osalta.

Kuntien ja aluehallinnon ruokahankinnoista vastaavat viranhaltijat kutsuttiin tutustumaan sianlihantuotantoon Ruskolle lokakuussa. Vierailu toteutettiin sikalan showroomissa, joten osallistujat voivat nähdä omin silmin eläimet. Lounas nautittiin läheisellä tilalla keskustellen valkuaiskasvien omavaraisuudesta ja huoltovarmuudesta elintarvike- ja rehustusnäkökulmasta.

Median kanssa toimiminen on osa kuluttajatyötä. Haastattelutilanteita harjoiteltiin toimittaja Lassi Lähteenmäen vetämässä työpajassa marraskuun alussa. Pienryhmässä kaikki uskalsivat vastata tiukkoihinkin kysymyksiin naurun keventäessä jännittäviä tilanteita. Koulutusta tuki Varsinais-Suomen Emäntäkoulutus ja se toteutettiin yhteistyössä Kohti tulevaa -hankkeen kanssa.

Liiton toiminnanjohtaja Paavo Myllymäen läksiäiskahvit juotiin joulukuun puolivälissä. Tilaisuuteen saapui vaikuttajia, yhteistyökumppaneita, kanssaedunvalvojia ja ystäviä vuosien takaa. Neljän tunnin aikana lähes 200 henkeä ehti käydä tervehtimässä Paavo osoittaen todeksi hänen omat sanansa ”Jos haluat edetä nopeasti, mene yksin. Jos haluat edetä kauas, mene yhdessä.”

Kuva 4 Keskusliiton väki Paavon eläkekahveilla

Johtokunnan kokousraportit

Kokous 5.1.2023

Johtokunta järjestäytyi, puheenjohtajaksi valittiin Aarne Lehtonen ja varapuheenjohtajaksi Juha Wikström. Kokous valitsi edustajat valiokuntiin, valinnat vahvistettiin seuraavassa kokouksessa. Maatalouspoliittisen katsauksen piti MTK:n johtokunnan jäsen Jaakko Halkilahti. Johtokunta päätti aloittaa strategiatyön, jossa päälinjat ovat Vastuullisuus; Yhteisöllisyys; Yrittäjyys; Elinvoimaisuus ja Edelläkävijyys. Strategiatyön taustaksi päätettiin teettää erillinen luottamushenkilökysely (johtokunnan ja valtuuskunnan jäsenet) MSL:n toteuttamana.

Kokous 14.2.2023

Strategiatyön aluksi kuultiin kolme alustusta niin maa- ja metsätalousministeriöstä (Minna-Mari Kaila), Maaseudun Tulevaisuudesta (Jouni Kemppainen) kuin maakuntaliitosta (Kari Häkämies). Strategian tekemisen lisäksi johtokunta vahvisti valiokuntien ja toimikuntien valinnat.

Kokous 28.2.2023

Kokous kävi läpi liiton tilinpäätöstä (alustavat tiedot) sekä kuuli johtokunnan jäsenten raportit (mm. Varsinais-Suomen maataloustuottajain säätiön kokouksesta). Keskustelussa esille nousi mm. Turun Sanomien vaalikoneen vesiensuojelukysymys, todettiin olevan jatkossakin tärkeä olla mukana ympäristö- ja ympäristönsuojelukeskusteluissa. Kokous kävi läpi strategiatyön tilannetta.

Kokous 30.3.2023

Johtokunta hyväksyi vuoden 2022 tilit allekirjoitettavakseen, varsinainen tilien hyväksyntä tapahtuu liiton kevätkokouksessa. Strategiatyötä jatkettiin kuulemalla MTK:n puheenjohtajan Juha Marttilan tulevaisuuskaatsaus, samassa yhteydessä annettiin ”evästyksiä”, mitä asioita MTK:n tulee edistää seuraavaa maatalouspoliittista ohjelmaa ajatellen. Iltapäivällä MSL:n tj. Paula Yliselä kävi läpi johtokunnalla teetetyn kyselyn tuloksia. Yhteinen tahtotila on edellytys strategian luomiselle ja edistämiselle.

Kokous 18.4.2023

Liiton johtokunnan jäsenillä on ollut jo vuosia omat nimikkokansanedustajat, joihin luottamushenkilöt ovat omilla tavoillaan pitäneet yhteyttä. Vaalien jälkeisessä kokouksessa nimettiin uudet henkilöt. Lähtökohtaisesti johtokunnanjäsenet pitävät kukin yhteyttä omiin vastuukansanedustajiinsa parhaaksi katsomallaan tavalla. Kuultiin liittojen puheenjohtajakokouksen kuulumisia, MTK-Varsinais-Suomi ry | Toimintakertomus 2023

MTK:n valtuuskunnan kevätkokouksen osallistujien raportti koskien mm. järjestön jäsenmaksukorotusten rajaamista yleiseen edunvalvontamaksuun (haittapuolena on liittojen jäsenmaksutulon rajoittaminen) ja jäsenmaksujen tasapuolistamisesta (metsä/maatalous). Kuultiin raportti Apetitin yhtiökokouksesta, MTK:n linja voitti. Liitto keräsi yhtiökokoukseen valtakirjoja kevään aikana.

Kuultiin saadun maakuntaliiton AKKE-rahoista rahoitus hankkeelle ”CAPin toteutuksen edistämiseen Saaristomeren valuma-alueella”. Johtokunta päätti, että liitto toteuttaa hankkeen. Esitettiin haettavan hankerahaa MTK:n Säätiöltä ukrainalaisten, valkovenäläisten jne. jo Suomessa olevien kotouttamiseksi. Lähtökohtaisesti kotoutettavasta väestä toivotaan ratkaisua maatalouden työvoimapulaan. Johtokunta päätti, että liitto hakee MTK:n säätiöltä hankerahaa tähän. Hanketoiminnan monipuolistuessa toimistossa tarkistetaan työntekijöiden toimenkuvia.

Muina asioina keskusteltiin Salon seudulla tehdyistä ns. Tunnin radan pohjatutkimuksista, joista on aiheutunut jo nyt tallaantumis- ja kasvustovaurioita. Todettiin tarvittavan yhtenäisen linjan korvausten hakuun ja korvaustasoihin. Kipsinlevitystä tulee yhä edistää, jotta viime vuoden negatiiviset otsikot vältetään. Lannan ravinteet tulee saada entistä paremmin aiempaa laajemmalle alueelle hyötykäyttöön. Turun ruokapääkaupunki -teemaviikolla ollaan mukana järjestämällä mm. toimittajavierailu saaristoon (varhaisperunateema), tapahtuma on osa Michelin-tähtien jakoa.

Kokous 9.6.2023

Kokous pidettiin MTK:n Säätiön Kettula-tilalla Salon Suomenselällä, paikkaa ja säätiön historiaa oli esittelemässä säätiön hallituksen puheenjohtaja Esa Härmälä. Puheenjohtaja kertoi poliittisiin päättäjiin ollun yhteydessä. Liittojen puheenjohtajakokouksessa oli tuotu esiin huoli kuluvan kasvukauden tilanteesta. Juurikasvaliokunta oli kokoontunut ja lisäksi puheenjohtaja oli osallistunut Biodemo -hankkeen ohjausryhmän kokoukseen (hankkeen tavoitteena on järviruohon hyötykäytön edistäminen). Viimeisenä aiheena Lehtonen kertoi maakuntaan perustetun vilja-alan tuottajaorganisaatiostatusta hakeneen Suomen Vilja-Aitta Oy:n, hän korosti kyseessä olevan liitosta erillisen yrityksen.

Siipikarjalla ilmennyt tarttuva hengitystietulehdus on levinnyt tiloilla (rokotukset keinona varautua), tauti ei aiheuta vaaraa ihmisille eikä tapa eläimiä, haittana on tuotannon merkittävä väheneminen.

Kuluttajakeskusteluissa tauti on nostanut huolta, näkykö kulutuskäytöksessä? Maakunnallisessa huoltovarmuusryhmässä oli nostettu esiin tukihakemuksissa ilmenneen huomattavan paljon virheitä, koulutuksesta huolimatta ei ole tavoitettu kaikkia tai ohjeita ei ole sisäistetty.

Käytiin läpi osallistujien alueiden kasvutilannetta. Yhteenvetona kaikkialla olleen kuivaa ja alkukevästä kylmää, kasvustot ovat poikkeuksessa heikkoja tai korkeintaan tavanomaisia. Hyviä satoja ei voida odottaa. Vaikuttaako koko Eurooppaa vaivaava kuivuus markkinoihin syksyllä (ja onko myytävää)? Juurikas voi vielä tuottaa satoa, toisaalta moni kasvusto kärsi tuholaisista keväällä. Vastaavissa tilanteissa aiempina vuosina haetut ”kriisipaketit” ovat haastavia kohdentaa ja kritiikki niitä kohtaan on usein kova. Tulevana syksynä monilla tiloilla ollaan kuitenkin vaikeuksissa, mikäli erillistoimia ei tehdä, sillä tukimaksatukset tapahtuvat aiempaa myöhemmin eikä myytävää välttämättä ole. Hankkeiden ajankohtaiskatsauksessa edellisessä kokouksessa kerrotun mukainen toimenkuvien ja hanketyön ajantasaistus oli tehty. Toiminnanjohtaja kävi läpi toimihenkilöresurssit hankkeittain, sitä ennen hän esitteli liiton kesäharjoittelija Krista Suomisen. Hankkeet: Kohti tulevaa -hanketta toteuttavat Anita Karppinen ja Tanja Renkus, lisäksi liiton vakituiset toimihenkilöt tekevät hankkeeseen tuntitöitä. Aino Launto-Tiuttu on vastuutoimihenkilö liitossa Satotason nosto –, Hiilipelto- ja alkavan CAPin toimien edistäminen -hankkeiden osalta. BreedExpo2 -hankkeen vastaavat toimihenkilöt ovat Tanja ja Paavo. Mahdollisesti myönnettävän kotouttamishankerahan toteutuksen vastuu on Tanjalla ja Paavolla, maatilojen työvoiman saatavuuteen liittyviltä osin Terhillä.

Johtokunta jatkoi kevättalvella aloittamaansa tulevaisuusstrategian työstämistä. Strategia on jaettu viiteen osa-alueeseen. Samassa yhteydessä tehtiin päätös uusia liiton viestintästrategia, jota tekemään valittiin työryhmä, jossa oli toimiston lisäksi kaksi henkeä johtokunnasta. Viestintästrategia on ajankohtainen, kun liittoon on ensimmäistä kertaa saatu viestinnästä vastaava toimihenkilö.

Kokous 4.7.2023

Heinäkuussa liiton johtokunta piti lyhyen Teams-kokouksen aiheenaan ”Vastaaminen MTK:n maatalouspoliittisen kyselyyn osana MTK:n seuraavan ohjelmakauden valmisteluprosessia vuosille 2028-

2035”. Kyselylomakkeen kommentoinnin lisäksi johtokunnassa nousi esille jo nähtävillä ollut satokauden tilanne. Kokous päätti viedä maakunnan tilanteesta tietoa MTK:n johtokunnalle. Kokous piti tärkeänä korostaa tarvetta rahoituslaitosten valtakunnalliseen kontaktointiin.

Kokous 20.9.2023

Johtokunnan syyskuinen kokous käsitteli yhtenä aiheena luottamushenkilövalintoja MTK:n toimielimiin erovuoroisten tilalle. Järjestöasioiden osalta päätettiin liiton virallisen syyskokouksen päivämäärä.

Johtokunta kuuli toimiston katsauksen liiton toimintasuunnitelman tähänastisesta toteutumisesta. Lähes kaikkia mainittuja toimia oli kokousajankohtaan mennessä jo toteutettu, osa oli jo loppuun saatettu. Ajankohtaisista aiheista sudet ja sato-/katotilanne puhuttivat johtokuntaa.

Maakunnan susitilannetta valottamaan oli kutsuttu Ville Kalluinen, maakunnallisen suurpetotoimikunnan yhteyshenkilö. Liitto päätti antaa susitilanteesta lausunnon komissiolle (määräaika 22.9.), samalla muistutetaan keskusliittoa aiheen paikallisesta merkittävyydestä: Lounais-Suomen susikanta on kasvanut suhteettomiin mittoihin, mikä näkyy tuotantoeläinvahinkoina.

Satotilanteen osalta johtokunta totesi kuivuutta seuranneen märkyyden tuhonneen loputkin sato-odotukset, määrätappioiden lisäksi viljojen laatu on kärsinyt merkittävästi. Sateiden jatkuessa lisäksi huoli syyskylvöjen onnistumisesta oli voimistunut. Seuraava johtokunnan kokous päätettiin pitää 9.11., tarvittaessa johtokunta kokoontuu aiemmin.

Kokous 9.11.2023

Marraskuun kokouksessaan johtokunta käsitteli liiton toimintasuunnitelmaa ja talousarviota vuodelle 2024, lopullisesti talousarvio ja budjetti hyväksytään sääntöjen sanelemassa järjestyksessä liiton syyskokouksessa.

Energiakatsauksen kokouksessa piti MTK:n metsälinjan kenttäpäällikkö Petteri Ojarinta.

Hankekatsauksessa kuultiin liitossa menossa olevien hankkeiden tilanne (toiminta ja budjetti/haettu rahoitus). Raportti-osiossa puheenjohtaja kertoi Kettulassa pidetystä MTK 2040 -seminaarista.

Kokous kävi läpi valtuuskunnan syyskokouksen tulevia valintoja, liiton valtuuskuntaedustajat osallistuvat johtokunnan kokouksiin tiedonkulun ja vuorovaikutuksen notkeuttamiseksi. MTK:n syysvaltuuskunnan päätökset

keskittyvät budjetin ja toimintasuunnitelman lisäksi erityisesti henkilövalintoihin (MTK: luottamuselimet).

Kokous 5.12.2023

MTK-Varsinais-Suomen johtokunta valitsi yksimielisesti 5.12.2023 kokouksessaan uudeksi toiminnanjohtajaksi MMM, agronomi Harri Livenin. Hän aloittaa tehtävässä 18.3.2024. Harri on työskennellyt Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa ja sen edeltäjäorganisaatioissa, toimien maatalousyksikön päällikkönä ja maaseutuasioiden johtajana. Lisäksi hän toimii maanviljelijänä Rymättylässä.

Kokous 18.12.2023

Joulukuun kokouksessa johtokunta keskusteli Vakka-Suomen seutukunnasta nousseesta, alueen eläinlääkäritilannetta koskevasta, vaikuttamistarpeesta. Todettiin tilanteen vaihtelevan maakunnan sisällä suuresti, osassa maakuntaa oltiin hyvin tyytyväisiä. Asian tiimoilta päätettiin antaa lausunto koskien Vakka-Suomen ja Salon kaupungin tilannetta, lausunto lähetettiin myös aluehallintovirastoon.

Kokous keskusteli mahdollisesti haettavasta uudenaikaisesta hanketyypistä (yrittäjäryhmähanke), asia jätettiin pöydälle.

Liiton kokoukset

Kevätkokous 2023

MTK-Varsinais-Suomen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin iltakokouksena 29.6.2023 Vehmaalla. Virallisia kokousedustajia oli 61 kokonaisuolistujamäärän ollessa 115 henkeä. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin MTK-Vehmaan puheenjohtaja Elina Heino. Kokous myönsi tilivelvollisille vastuuvapauden vuoden 2023 tileistä ja toiminnasta. Yhdistysten välisen toimintakilpailun palkinto jaettiin MTK-Vehmaan ja -Laitilan kesken, kisan teemana oli jäsen-suhteen ylläpito. Virallisen kokousalustuksen piti Suomen pankin pääjohtaja Olli Rehn. Alustus käsitteli talouskehityksen haasteita, kuten inflaation kiihtymistä, johon osatekijänä Rehn näki geopolitiikan muutokset ja Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamat epävarmuudet koko Euroopassa. Tulevaisuudessa yksi taloutta vakauttava tekijä on uusiutuva, kotimainen, energia. Pitkjänteiset muutokset toiminnassa eivät näy taloudessa heti. Alustuksen jälkeen käydyssä keskustelussa osallistujat sivusivat mm. maaseudun pankkipalveluiden saatavuutta, korkojen nousun vaikutusta maatalojen rahoitukseen, heikosta sadosta johtuvaa tulonmenetystä ja talousongelmien vaikutusta tilojen mahdollisuuksiin mm. vuokranmaksuihin tukimaksatusten siirtyessä.

Kokouksen yleiskeskustelussa esille nostettiin alueella perustettu Suomen vilja-aitta Oy ja sille haettu tuottajaorganisaatiostatus sekä tuottajaorganisaatiot ylipäänsä.

Kuva 5 Kevätkokousväkeä Vehmaan koululla

Syyskokous 2023

Liiton syyskokous järjestettiin 25.11.2023 Kokoushotelli Linnasmäessä Turussa. Kokoukseen osallistui 59 virallista kokousedustajaa ja yhteensä paikalla oli 75 henkilöä. Kokouksen puheenjohtajana toimi MTK-Ruskon puheenjohtaja Antero Lähteenmäki ja sihteerinä Aino Launto-Tiuttu liitosta.

Liiton puheenjohtaja Aarne Lehtonen totesi kuluttajakäyttäytymisen olevan ratkaisevaa ruoantuottajalle. EVA:n kyselytutkimuksen mukaan hinta merkitsee yhä enemmän kuluttajille, kotimaisuus vähemmän ruoan ostopäätöksissä. Maatilojen eriytyminen kasvaa, on entistä paremmin menestyviä ja entistä huonommin menestyviä maatiloja ja kaikki eivät tule edes selviämään. Inflaatio aiheuttaa talousvaikeuksia eri tahoille.

Toiminnanjohtaja Paavo Myllymäki esitteli liiton johtokunnan esityksen toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2024. Maatalouspolitiikassa on tehtävä työtä maaseudun ja koko sektorin rahoituksen turvaamiseksi. Liitto edistää maaseutuyrittäjyyttä vahvistavan ilmapiirin aikaansaamista ja kannustaa maatiloja tekemään investointeja ja sukupolvenvaihdoksia. Työterveyshuoltoon liittymisaste on ollut laskussa, liitto kannustaa viljelijöitä liittymään työterveyshuoltoon. Riista-asioissa viljelijät ovat osapuoli eikä sidosryhmä. Myös järjestötyön aktivointi, aluehallinnon uudistuksen seuranta, maanomistajien etujen valvonta erilaisissa hankkeissa ja liiton strategian valmistelu ovat liiton toimintasuunnitelmassa.

Toiminnanjohtaja esitteli liiton talousarvion vuodelle 2024. MTK:n edunvalvontamaksun vuodelle 2024 on päättänyt MTK:n valtuuskunta. Liitolle tuleva palautus määräytyy jäsenmaksukertymän perusteella. Liiton talousarviossa on nyt hankerahoitusta saaneiden hankkeiden tuotot ja henkilöstökulut. Kaikkien erien jälkeen talousarvion loppusummaksi jää 0 euroa.

Johtokunnasta erovuoroisista jäsenistä Juha Auvinen Suomusjärveltä, Ville-Veikko Kavander Yläneeltä ja Juha Saarinen Nousiaisista valittiin yksimielisesti uudelleen johtokuntaan vuosiksi 2024-2026. Kimmo Yli-Antolan, Laitila, ei ollut enää käytettävissä johtokunnan jäseneksi ja hänen tilallensa valittiin Juho Mäki-Arvela Laitilasta yksimielisesti johtokuntaan vuosiksi 2024-2026. Juho Mäki-Arvelalla on veljensä kanssa kasvinviljelytila. Lisäksi he tekevät koneurakointia. Hän on reservin kapteeni ja osallistuu aktiivisesti reserviläistoimintaan. Juha Auvisella on luomukasvinviljelytila ja lämpöurakointia. Lisäksi hän on paikallisyhdistyksen sihteeri. Ville Kavanderilla on maidontuotantoa ja hän on paikallisyhdistyksen johtokunnan jäsen. Juha Saarinen on kasvinviljelijä ja paikallisyhdistyksen sihteeri.

Liiton tilintarkastajaksi valittiin Tuomo Korte (KHT) KorteAudit Oy:stä. Kokous päätti valita lisäksi kaksi maallikkotoiminnantarkastajaa, jotka muodostavat tarkastusvaliokunnan. Toiminnantarkastajiksi valittiin Jari Nevavuori Kalannista ja Eero Koskinen Pöytyältä. Valittiin varatilintarkastajaksi Seppo Repo Aspicio Oy:stä sekä varatoiminnantarkastajiksi Jari Tahila Tarvasjoelta ja Matti Tilkanen Karinaisista.

MTK:n valtuuskuntaan valittiin Milla Lahdenperä Taivassalosta Anna Setälän tilalle, Setälä ei ollut käytettävissä valittaessa valtuuskunnan jäseniä. Tero Mahkonen Vahdolta valittiin uudelleen MTK:n valtuuskuntaan vuosiksi 2024-2025. Lasse Näykki Somerolta ja Riitta Metsola Ruskolta valittiin MTK:n valtuuskunnan varajäseniksi vuosiksi 2024-2025. Valtuuskunnan jäsenet edustavat koko maakuntaa valtuuskunnassa.

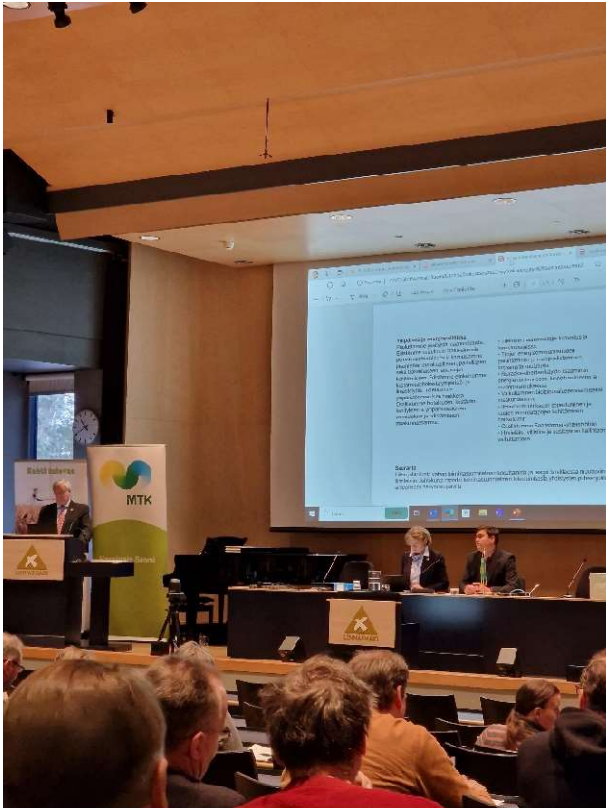
Varsinais-Suomen Maataloustuottajain Säätiön hallitukseen vuosiksi 2024-2025 valittiin Jarmo Villman Suomusjärveltä ja varalle Mikko Hurme Kodisjoelta.

Kokouksesitelmän piti johtaja Juha Ruippo MTK:sta. Ruippo keskittyi vastuullisuusasioihin, jotka tulevat nyt monelta taholta esille. Kansainväliset kauppasopimukset edellyttävät monia asioita ja kansainvälisiltä markkinoilta tulee myös kilpailevaa elintarviketuontia. Finanssialan kautta tulee maatiloillekin monia vastuullisuusvaateita. Pankkien vaatimusten mukaan valikoituu myös, ketä rahoitetaan ja ketä ei. Toisaalta on lainsäädännön vaatimukset. Datan omistajuus on selvitetävä asia. Raportointi vastuullisuudesta tulee saada yksinkertaiseksi ja joustavaksi maatiloille. Vastuullisuus ei ole pelkästään ympäristövaatimuksia. Tarvitsemme mittareita myös maatalouteen, miten vastuullisuutta mitataan.

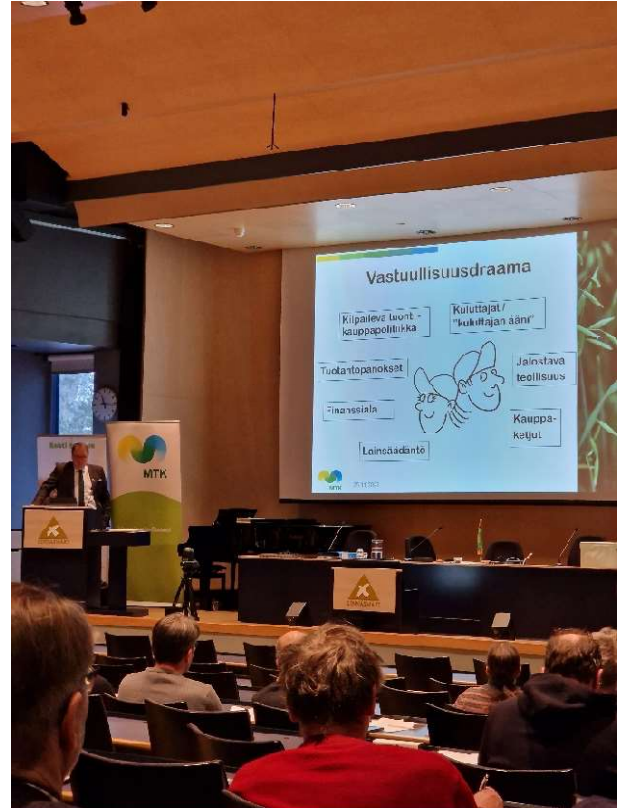
Tulevan kesän EU-parlamenttivaalien todettiin olevan tärkeät vaalit maaseudulle.

Toiminnanjohtaja Myllymäki jää tulevana vuotena eläkkeelle ja totesi, etteivät asiat ole tulleet valmiiksi hänen kautenaan. Myllymäki aloitti liiton kesätyöntekijänä vuonna 1986 avomaankurkku- ja varhaisperuna-asioiden hoitajana ja vakituisena konsulenttina hän aloitti vuonna 1987. Hän sanoi, että tärkeintä on ollut yhteisten asioiden edistäminen. Toivottavasti

yhteiskunnassa yleiseksi tullut minä pysyy maaseutuväen keskuudessa edelleen muodossa me. Yhdessä toimien saamme enemmän aikaiseksi. Myllymäki kiitti ymmärtäviäisiä johtokunnan jäseniä kautta aikain sekä työkavereitaan. Myllymäki jatkoi, että erottaa epäselvät ja epämieluisat asiat. Vaalikkaa suhteita muihin maihin, toisilta voi kopioida hyviä asioita. Pitäkää hyvää huolta toisistanne ja itsestänne. Myllymäki kertoi tulevansa eläkkeelle jäätyäänkin liiton kokouksiin, mutta istuvansa silloin hiljaa.

Kuva 3 Paavo Myllymäki esitteli toimintasuunnitelmaa

Kuva 4 Syyskokousesitelmän piti Juha Ruippo

Annetut lausunnot ja kannanotot

- Lausunto VNa maatalouden rakennetuesta ja VNa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettujen valtioneuvoston asetusten muuttamisesta 27.1.2023.
- MTK-Varsinais-Suomen ja SLC Åbolandin yhteisen Varhaisperunatoimikunnan kannanotto poikkeuksellisesti käyttäytyvien valkohäntäpeurojen aiheuttamista kasvusto- ja materiaali- tuhoista 22.5.2023.
- Lounaisten tuottajaliittojen peltokasvivaliokunnan kannanotto taloustilanteesta MTK:n johtokunnalle 31.8.2023.
- Kannanotto Varsinais-Suomen Liitolle esille nostettaviksi asioiksi neuvotteluissa valtion budjetista vuodelle 2024 10.9.2023.
- Lausunto EU-komissiolle susitilanteesta 22.09.2023.
- Lausunto MTK:n biodiversiteettitietokartan tavoite- ja toimenpidelinjauksista 30.11.2023.
- Kannanotto eläinlääkäripalveluiden toteutus Salon kaupungissa ja Vakka-Suomen alueen seutukunnassa 18.12.2023.

Hankkeet

BreedExpo2-hanke (1.1.2023 – 31.12.2025)

BreedExpo 2 on vienninedistämishanke, joka toteutetaan vuosina 2023–2025.

Hakijoina on EPKK (Eesti Põllumajandus ja kaupanduskoda) Viro, Farmers Parliament Latvia, MTK-Varsinais-Suomi ja MTK-Satakunta.

Hanketta rahoittaa EU:n Interreg rahaston Central Baltic ohjelma. Kohdemaat ovat Uzbekistan, Azerbaidzhan ja Turkki.

Hankkeen avulla pyritään avaamaan lisämahdollisuuksia vientiin yrityksille ja karjatiloilille sekä lisäämään yhteistyötä balttien kanssa.

Hankkeessa järjestään useita tutustumismatkoja ja vienninedistämismatkoja sekä kohdemaihin että Viroon ja Latviaan. Vastavuoroisesti esittelemme suomalaista korkeatasoista eläintuotantoa ja osaamista ulkomaisille vieraille.

BreedExpo2 -hanke järjestää myös Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa koulutustilaisuuksia karjatiloilille.

Hankkeen avulla on mahdollista kouluttaa myös kohdemaiden eläinjalostajia Suomessa.

Hankkeen pääasialliset yhteistyökumppanit Suomesta ovat Faba osk ja VikingGenetics.

Vuonna 2023 keväällä hankkeessa vierailtiin Azerbaidzhanissa AgroExpo maatalousnäyttelyssä, sekä tutustuttiin useisiin karjatiloihin. 28 virolaista ja latvialaista karjatilallista vieraili Suomessa 1.–3.8.2023. Heille esiteltiin mm. Faban, Valion, Luken, HKScanin ja MTK:n toimintaa sekä vierailtiin neljällä eri karjatilalla. Hankkeella oli myös marraskuussa näyttelyosasto Uzbekistanin Taskentissa AgroExpo maatalousnäyttelyssä.

CAP:in toteutuksen edistäminen Saaristomeren valuma-alueella-hanke (1.6.2023-31.10.2024)

Saaristomeri CAP -hanke toteutetaan yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa. Hankkeen rahoitus on Varsinais-Suomen liiton, Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE)- määrärahasta. Hankkeen tavoitteena on, että Saaristomeren valuma-alueella toimivat maatalousyrittäjät hakevat mahdollisimman kattavasti CAP:n ympäristötoimia valtakunnallisesta rahoituksesta ja toimenpiteet kohdentuvat vesiensuojelun kannalta parhaalla tavalla.

Hanke toteuttaa osaltaan myös Saaristomeriohjelmaa ja Saaristomeri CAP -hanke tukee ja jatkaa Saaristomeren Hot Spot -hankkeen toimintaa Saaristomeren maatalouskuormituksen poistamiseen Helcomin hotspot

listalta sekä myös edistää alueellisen maaseutuohjelman hankerahoituksen käyttöä Saaristomeren tilaa parantaviin toimiin ja maakuntaohjelman toteuttamista.

Hanke on järjestänyt muiden alueella toimivien hankkeiden kanssa webinaareja, pellonpiennartilaisuuksia ja muita verkostoitumistilaisuuksia maatalousyrittäjille sekä neuvojille teemoilla pellon vesitalous, muuttuva ilmasto ja vastuullisuus. Hankkeella on lisäksi ollut puheenvuoroja muiden järjestämissä tilaisuuksissa teemalla CAP:in mahdollisuudet Saaristomeren valuma-alueella. Yhteistyötä on tehty Elina Yrjövuoren kanssa, joka on tehnyt kyselyn viljelijöille CAP:n ympäristösitoumuksista opinnäytetyönään. Kyselyn tulokset ovat hankkeen käytettävissä. Hankkeessa tuotetaan materiaaleja, jotka ovat viljelijöiden ja neuvojen käytettävissä. Kaikki materiaalit löytyvät hankkeen kotisivuilta.

Hiilipelto-hanke (1.4.2022–15.10.2024)

MTK-Varsinais-Suomi sai rahoituksen MMM:n Hiilestä kiinni -ohjelmasta Hiilipelto-hankkeeseen, joka toteutetaan yhteistyössä ProAgria Länsi-Suomen ja Varsinais-Suomen liiton ympäristötoimisto Valonian kanssa. Hankekausi on kesästä 2022 lokakuun loppuun 2024. Hankkeen kolmessa pienryhmässä viljelijät miettivät keinoja lisätä hiilensidontaa ja pellon kasvukuntoa omalla tilallaan ryhmien vetäjien ja ryhmän toisten jäsenten kanssa. Asioita havainnollistetaan ryhmäläisten maatiloilla käytännössä. Lisäksi hanke on järjestänyt yhteistyössä maakunnan ja Hiilestä kiinni -hankkeiden kanssa seminaareja ja peltopäiviä viljelijöille viljelyvarmuuden parantamisesta, kasvipeitteisyydestä kasvukunnon parantajana sekä viljelymenetelmistä ja pellon vesitaloudesta.

MTK-Varsinais-Suomi on järjestänyt hankkeen tilaisuuksia, osallistunut toiminnan suunnitteluun, käynnistämiseen ja viestintään sekä toimii hankkeen päähallinnoijana.

Kuva 6 Pellonpiennarpäivä Tuorlassa 20.6.2023

Kohti tulevaa-hanke (1.5.2022-31.12.2024)

Toukokuussa 2022 alkaneen Kohti tulevaa -hankkeen päätavoite on tukea ja valmentaa maatalousyrittäjiä varautumaan ja reagoimaan toimintaympäristön muutoksiin. Hankkeessa järjestetään infotilaisuuksia, tilavierailuja, pienryhmätoimintaa sekä työpajoja. Hankkeen toiminta painottuu neljään pääteemaan: uuden ohjelmakauden muutokset, markkinoilla toimiminen ja riskien hallinta, yrittäjyyden ja maatilayrityksen strategian kirkastaminen sekä omistajavaihdosten tukeminen. Vuoden 2024 alussa hanke sai jatkoajan vuoden 2024 loppuun.

Infoja eri teemoista

Alkuvuodesta 2023 suurin osa infotilaisuuksista koski uutta rahoituskautta ja markkinoilla toimimista. Uuden ohjelmakauden tukiehdoista järjestettiin yhteistyössä maataloushallinnon kanssa 17 kotieläin- ja peltotukikoulutusta, jotka kokosivat yli tuhat osallistujaa ja tallenteita kuunneltiin noin 3000 kertaa. Markkinoilla toimimista tarkasteltiin omien tuotteiden markkinoinnin, asiakaskohtaamisten, mediasuhteiden, somemarkkinoinnin, hinnoittelun ja viljamarkkinatilanteen näkökulmista. Kevääseen mahtui myös info maatalan luopumisjärjestelyistä.

Syksyn infoissa paneuduttiin maatilanyrityksen strategiaan, viljelyyn muuttuvissa sääolosuhteissa, maatalouden vaikutuksiin elinympäristössä, rahoitukseen ja investointitukiin sekä oljen uusiin käyttömahdollisuuksiin.

Maatalousyrittäjille suunnattujen infojen lisäksi järjestettiin sidosryhmille kaksi tilaisuutta.

Tilavierailuja ja työpajoja

Infotilaisuuksien lisäksi kertomusvuonna järjestettiin opintomatka peruna- ja vihannesviljelijöille, tilavierailukierros sekä työpaja stressinhallinnasta. Alkukesän tilavierailukierroksen teemana oli Älyviljelyn hyödyt kasvinviljelyssä.

Stressi hallintaan – avain muutoksissa selviytymiseen workshopissa kuultiin ja keskusteltiin stressinvaikutuksista, stressinhallinnasta sekä tehtiin harjoitteita. Stressihallintaa jatkettiin verkkotapaamisin pidetyssä neljän kerran stressinhallintavalmennuksessa.

Strategiavalmennusta ja mentorointia

Syksyllä käynnistyi strategiavalmennusryhmä. Pienryhmään osallistuville tiloille laaditaan strategia toimenpideohjelmineen. Alkavaa strategiatyötä pohjustettiin infotilaisuudella, jossa tarkasteltiin toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja kerrottiin, mistä strategia-ajattelussa sekä talven valmennuksessa on kyse. Loppusyksystä myös yksi mentorointipari aloitti työskentelynsä.

Yhteistyötä sidosryhmien kanssa

Sidosryhmille järjestettiin infoja ja keskustelutilaisuuksia rahoituskauden muutoksista, ruokamarkkinatilanteesta sekä viljelijätukikoulutuksista.

Hankeasiantuntija ja liiton toimihenkilöitä osallistui Business Turku / Biodemo -hankkeen koordinoimaan olkiklusterin kehittämistyöhön.

Syksyllä aloitettiin yhteisten tilaisuuksien suunnittelu ja järjestäminen MTK-Satakunnan Muutosvoimaa tulevaan -hankkeen kanssa.

Kuva 7 Omien tuotteiden markkinointi ja asiakkaan kohtaaminen -tilaisuus Myssyfarmilla

Kuva 8 Luomutukikoulutus Somerolla

Maataloustuottajain Varsinais-Suomen liiton alueen yhdistykset 31.12.2023

Yhdistys	Peltopinta-ala	Metsähehtaarit	Tilojen lkm	Jäsenten lkm 2023
Alastaro	7921,42	3773,39	137	294
Angelniemi	2025,93	1640,92	35	62
Aura	3356,15	1222,6	56	125
Karjala	1485,89	2346,65	50	181
Kiikala	4521,82	4732,15	111	215
Kisko	2804,49	3611,21	73	155
Kodisjoki	653,59	1384,08	29	100
Koski Tl	7624,29	3929,13	191	406
Kustavi	986,33	855,28	35	67
Kuusjoki	4691,24	1660,04	86	217
Laitila	9778,19	9170,9	211	634
Lieto	4308,25	2437,75	124	242
Loimaa	14141,25	4746,56	260	725
Lokalahti	2315,91	2389,14	53	179
Marttila	5888,03	3826,68	115	263
Masku	4301,45	1627,88	98	231
Mellilä	4732,17	1345,51	70	173
Meri-Naantali	1983,86	1963,26	66	138
Metsämaa	2526,36	1428,89	51	109
Mietoinen	2109,28	1607,74	60	150
Mynämäki	3923,36	4275,66	112	267
Nousiainen	3661,58	3284,72	97	237
Oripää	4236,57	1678,78	84	203
Paattinen	2150,27	1204,31	56	146
Paimio	5101,15	4136,54	150	335
Parainen	704,29	939,41	27	52
Perniö	7135,86	7967,48	121	344
Pertteli	5158,16	2156,1	91	206
Piikkiö	1181,3	1103,26	57	106
Pöytyä	8796,47	5643,38	183	436
Raisio	470	306,11	17	68
Rusko	2055,29	1072,53	43	118
Rymättylä	1461,04	1790,7	72	234
Salon Seutu	8867,8	6408,12	157	437
Sauvo-Karuna	5905,02	4096,36	108	252
Somerniemi	2095,58	1812,75	60	144
Somero	11321,34	4099,03	183	475
Suomusjärvi	1510,77	4279,13	53	103
Särkisalo	1187,97	2181,04	27	96
Taivassalo	1602,66	1463,77	55	140
Tarvasjoki	2938,77	1806,25	68	178
Turun Seutu				30
Vahto	1669	1245,01	52	140
Vakka	6233,25	8363,15	228	536
Vehmaa	5610,85	4276,41	131	396
Yläne	4297,25	3464,75	80	179
Liitto yhteensä	187431,5	134754,51	4223	10524

Yhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit 2023

Yhdistys	Puheenjohtaja	Sihteeri
Alastaro	Tuomas Pietilä	Amanda Tiiri
Angelniemi	Heikki Virtanen	Jaakko Virtanen
Aura	Juha Vanhatalo	Markku Laaksonen
Kakskerta	Seppo Muurinen	Tarja Muurinen
Karjala	Matti Karppinen	Mari Hämölä
Kiikala	Kalle Lehtinen	Jukka Nieminen
Kisko	Tero Mikkola	Kristiina Kymäläinen
Kodisjoki	Samuel Heikola	Johanna Lassila
Koski TL	Martti Mäkitalo	Tiina Uusitalo
Kustavi	Petteri Kulmala	Jari Karjalainen
Kuusjoki	Miikka Martti	Markus Kultarinta
Laitila	Anttoni Raitamäki	Johanna Haijanen
Lieto	Kalle Sipilä	Tero Sarkala
Loimaa	Tuomas Tammelin	Eeva Taneli
Lokalahti	Marko Maula	Mika Viljanen
Marttila	Olli-Pekka Aalto	Kimmo Savonen
Masku	Lauri Syväsalu	Mika Heimo
Mellilä	Tuomas Tammelin	Eeva Taneli
Meri-Naantali	Heikki Hiltunen	Esko Lehtonen
Metsämaa	Eemeli Puolimatka	Andreas Heikkilä
Mietoinen	Veli-Tuomas Pohjola	Saara Lainio
Mynämäki	Aarne Lehtonen	Veikko Nieminen
Nousiainen	Ilmari Hunsu	Juha Saarinen
Oripää	Mika Nieminen	Petri Matintalo
Paattinen	Tapio Ylitalo	Pekka Nieminen
Paimio	Harri Louramo	Martti Heurlin
Parainen		Elina Heliander
Perniö	Janne Salminen	Aleksander Sadala
Pertteli	Henrik Jensén	Toni Majuri
Piikkiö	Janne Yrjövuori	Jarkko Korsimo
Pöytyä	Marika Lahtinen	
Raisio	Erkki Haavisto	Matti Mustajärvi
Rusko	Antero Lähteenmäki	Raimo Ali-Keskikylä
Rymättylä	Marko Urpolohti	Mika Törne
Salon Seutu	Aki Riski	Sari Rannikko
Sauvo-Karuna	Janne Riski	Riikka Tammisto
Somerniemi	Timo Paija	Sanni Ingerman-Laine
Somero	Lasse Näykki	Sanni Ingerman-Laine
Suomusjärvi	Jarmo Villman	Juha Auvinen
Särkisalo	Juha Wikström	Lotta Lausti
Taivassalo	Hannu Heinonen	Mikael Uotila
Tarvasjoki	Matti Mäkitalo	Tomi Saarnivaara
Turun Seutu	Ralf Rehnberg	Marja-Terttu Fagerström
Vahto	Tomi Aaltonen	Päivö Kasula
Vakka	Elias Virtanen	Michaela Kontu
Vehmaa	Elina Heino	Miikka Soon
Yläne	Aapo Ekman	Nina Pohjanpalo

TILINPÄÄTÖS

MTK-Varsinais-Suomi ry

Y-tunnus: 0144649-3

01.01.2023 - 31.12.2023

Tämä tilinpäätös on säilytettävä 31.12.2033 asti

Tase

	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	1 541,30	2 055,07
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1 541,30	2 055,07
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	1 080 193,37	1 080 193,37
Muut pitkäaikaiset saamiset	380 732,45	364 591,93
Sijoitukset yhteensä	1 460 925,82	1 444 785,30
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 462 467,12	1 446 840,37
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	38 870,60	28 992,73
Myyntisaamiset	21 509,27	11 631,40
Myyntisaamiset, reskontran ulkopuoliset	17 361,33	17 361,33
Muut saamiset, lyhytaikaiset	3 000,00	3 000,00
Siirtosaamiset, lyhytaikaiset	204 938,87	114 593,06
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	246 809,47	146 585,79
Saamiset yhteensä	246 809,47	146 585,79
Rahoitusarvopaperit		
Muut rahoitusarvopaperit	600 000,00	576 988,89
Rahoitusarvopaperit yhteensä	600 000,00	576 988,89
Rahat ja pankkisaamiset	420 619,13	595 572,79
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 267 428,60	1 319 147,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 729 895,72	2 765 987,84

0144649-3

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Sidotut rahastot	1 234 462,48	1 234 462,48
Muut sidotut rahastot	1 234 462,48	1 234 462,48
Muut rahastot	128 342,62	128 342,62
Muut rahastot	128 342,62	128 342,62
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 361 839,55	1 319 261,47
Tilikauden yli-/alijäämä	-55 209,11	42 578,08
Oma pääoma yhteensä	2 669 435,54	2 724 644,65
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	29 984,88	20 033,50
Muut velat	15 932,61	14 775,14
Siirtovelat	14 542,69	6 534,55
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	60 460,18	41 343,19
Vieras pääoma yhteensä	60 460,18	41 343,19
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 729 895,72	2 765 987,84

Tuloslaskelma

	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2022 -31.12.2022
Tuloslaskelma		
VARAINAINEN TOIMINTA	-611 846,40	-454 042,95
Varsinaisen toiminnan tuotot	235 538,45	195 014,18
Varsinaisen toiminnan kulut	-847 384,85	-649 057,13
Henkilöstökulut	-462 268,27	-399 318,71
Poistot	-513,77	-685,09
Muut kulut	-384 602,81	-249 053,33
Tuotto-/kulujäämä varsinaisen toiminnan jälkeen	-611 846,40	-454 042,95
VARAINHANKINTA	397 987,44	404 630,84
Varainhankinnan tuotot	397 987,44	404 630,84
Tuotto-/kulujäämä varainhankinnan jälkeen	-213 858,96	-49 412,11
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA	143 709,41	79 990,19
Tuotot	144 391,46	103 694,39
Kulut	-682,05	-23 704,20
Tuotto-/kulujäämä sijoitus- ja rahoitustoiminnan jälkeen	-70 149,55	30 578,08
Yleisavustukset	14 940,44	12 000,00
Yleisavustukset	14 940,44	12 000,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-55 209,11	42 578,08

TILINTARKASTUSKERTOMUS

MTK-Varsinais-Suomi ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olen tilintarkastanut MTK-Varsinais-Suomi ry:n (0144649-3) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.2023 – 31.12.2023. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiani kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olen riippumaton yhdistyksestä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olen täyttänyt muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuuteni. Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat johtokunnan ja toiminnanjohtajan velvollisuudet

Johtokunta ja toiminnanjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Johtokunta ja toiminnanjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Johtokunta ja toiminnanjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenani on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntoni. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi

aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytän ammatillista harkintaa ja säilytän ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistan ja arvioin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelen ja suoritan näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankin lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostan käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäkseni suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisin antamaan lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioin sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teen johtopäätöksen siitä, onko johtokunnan ja toiminnanjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teen hankkimani tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätökseni on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, minun täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessani lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntoni. Johtopäätökseni perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioin tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistä, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoin hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistan tilintarkastuksen aikana.

Turussa 30.5.2024

Tuomo Korte,
KHT

SIGNATURES

This documents contains 2 pages before this page
Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

ALLEKIRJOITUKSET

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

UNDERSKRIFTER**SIGNATURER**

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

UNDERSKRIFTER**TUOMO SAKARI KORTE**

7b5d1657-bd24-45b4-80ef-6f2d52353fa0 - 2024-05-30 16:31:10 UTC +03:00
BankID / MobileID - c8fdcbd9-7d99-4e97-8d50-60bf741de881 - FI

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/755bde1d-d34b-4f03-bb95-a887a0975097>

 visma sign
www.vismasign.com

MTK-Varsinais-Suomi toimintasuunnitelma 2023

Olemme maakuntamme vaikutusvaltainen maaseutuelinkeinonharjoittajien etujärjestö. Toimintamme perustuu avoimeen vuorovaikutukseen ja asiantuntemukseen. Toimimme aktiivisessa yhteistyössä muiden maaseudun ja sen elinkeinojen eteen työskentelevien tahojen ja ihmisten kanssa. Puolustamme yksityistä omistusoikeutta ja yrittäjävapautta.

Yleistä

Normaalien kokousten lisäksi digitaalisten kokous- ja tapaamismuotojen käyttö jatkuu. Johtokunta pyrkii pitämään kokouksistaan puolet etäkokouksina.

Vuoden tärkeimmät tehtävät ovat järjestötyön onnistunut toteutus korona-ajan jälkeen, eduskuntavaalit, markkinaedunvalvonta, maakunnallinen vaikuttaminen elinkeinopolitiikassa sekä maa- ja ympäristöpolitiikassa. EU:n uuden ohjelmakauden toimeenpanon sujuvaan jalkauttamiseen vaikuttaminen on keskeinen tavoite.

Järjestötyö ja tulevan ohjelmakauden koulutus

Järjestötyön painopisteenä ovat alueen tuottajayhdistykset ja jäsenet. Parannamme järjestön viestintää. Autamme jäseniämme uuden tukikauden ehtojen osaamisessa.

Aktivoimme yhdistyksiä jäsenhankintaan ja tuemme järjestötoiminnan uudenlaista arkea: tuotamme tietoa sekä toimintamalleja yhdistystoiminnan tueksi. Tuemme yhdistysten johtokuntatyöskentelyä ja edistämme tuottajayhdistysten yhteistoimintaa.

Olemme MTK:n jäsen ja toteutamme osaltamme MTK:n toimintasuunnitelmaa. Teemme toiminnallista yhteistyötä MTK-liittojen, alueemme metsänhoitoyhdistysten, SLC Åbolandin sekä alueemme maaseutuneuvonnan kanssa. Aktivoimme jäsenkuntaa äänestämään eduskuntavaaleissa.

- Johtokunta laatii liitolle uuden strategisen ohjelman, joka huomioi yhdistystoiminnan haasteet
- Selvitämme järjestön viestinnän vaikuttavuutta ja tehostamme sitä yhdessä Pirkanmaan ja Satakunnan liittojen kanssa
- Järjestämme tukikoulutuksia yhdistysten kanssa ja tuemme EU-avustajien osaamista ja verkostoitumista
- Autamme yhdistyksiä potentiaalisten uusien jäsenten löytämisessä ja parannamme jäsenetujen tunnettavuutta
- Avaamme kanavan, jossa yhdistykset voivat jakaa onnistuneita toimintamalleja
- Koulutamme yhdistysten puheenjohtajia ja sihteereitä
- Järjestämme eduskuntavaaliehdokkaille vaalipaneelin.

Maatalouspolitiikka

Tavoitteemme on parantaa maatilojen ja maaseutuyritysten kannattavuutta, turvata tuottajien taloudellinen asema mahdollistamalla markkinayhteistyö.

Vaikutamme oikeudenmukaisen maataloussäädösten aikaansaamiseksi ja eri tahojen vaaliohjelmiin. Toimimme yhdenmukaisen tukijärjestelmän ja -tason

- Eduskuntavaaliohjelmiin vaikuttaminen varsinaissuomalaisen maatalouden näkökulmasta: elinkeinoa ja kannattavuutta tukeva maatalouspolitiikka
- Maakunnallinen vaikuttaminen elinkeinopoliittisten ohjelmien valmistelussa sekä maa- ja ympäristöpolitiikassa

aikaansaamiseksi tärkeimmille tuotantoalueille.
Reagoimme toimintaympäristön muutoksiin.

- Toimintaympäristön muutoksiin varautuminen osaamista parantamalla mm. Kohti tulevaa -hankkeen toimilla
- Maataloustutkimuksen tavoitteiden ohjaaminen viljelijöitä palvelevaksi.
- Yksityisen maanomistuksen puolustaminen ja yrittämisen edellytysten parantaminen

Markkinat ja kuluttajatyö

Vaikutamme maataloustuotteiden markkinoihin päämääränämme kannattavan tuotannon turvaavat tuottajahinnat. Kutsumme keskustelutilaisuuksiin kaupan ja elintarvikkeita jalostavan teollisuuden edustajia.

Tuottajajärjestö vaikuttaa tuotteitamme jalostaviin yrityksiin vastuullisten toimintatapojen edistämiseksi myös hinnoittelussa.

Toimimme maatalouden tuotantokustannusten alentamiseksi lisäten tietoa kustannustehokkaista toimintamahdollisuuksista sekä riskienhallinnasta.

Suuntamme kuluttajatyötä kohdennetusti erilaisille ryhmille, kuten koulujen opettajille ja oppilaille, sekä julkisista hankinnoista päättävillä tahoilla. Kuluttajatyössä lähtökohta on tehdä yhteistyötä koko ruokaketjussa ja edistää maakunnan monipuolisen ja myös erikoistuneen alkutuotannon arvostusta.

- Viljelijöiden markkinaosaamisen ja riskienhallinnan parantaminen koulutuksella
- Kannattavuutta parantavien toimien edistäminen uuden ohjelmakauden keinoja hyödyntäen
- Kaupan ja kaupan tukkujen sekä elintarviketeollisuuden edustajien tapaamiset
- Tuottajaorganisaatioiden perustamisen selvittäminen ja markkinointiyhteistyön edistäminen MTK:n TUOTTO-hankkeeseen aktiivisesti osallistumalla
- Ruoantuotannon koko ketju tunnetuksi opettajille ja koululaisille erilaisin keinoin
- Julkishankinnoista päättävien tahojen hankintaosaamisen parantaminen ja ruokaketjun aluetalous- ja ympäristövaikutusten avaaminen kunta-, maakunta- ja valtakuntatason päättäjille
- Lähiruoka tarjolle paikallisiin ravintoloihin tietoisuus tarjonnasta, logistiikan edistäminen ja tuottajien yhteistyö

Viljelijöiden osaaminen ja hyvinvointi

Edistämme viljelijöiden johtamis- ja talousosaamista. Yhteisöllisyyden ja verkostoitumismahdollisuuksien lisääminen parantavat tilojen välistä yhteistyötä. Maatilayritysten toimintaympäristön muutoksiin valmistautuminen auttaa yrityksiä. Kannustamme viljelijöitä investointeihin sekä sukupolvenvaihdoksiin. Tiedotamme tukijärjestelmä uudistuksesta jäsenistölle.

- Talous- ja johtamiskoulutuksen järjestäminen, Kohti tulevaa -hankkeen toimien jatkaminen tavoitteiden saavuttamiseksi
- Maaseutu- ja maatalousyrittäjyyttä edistävän ilmapiirin luominen myönteiseksi medianäkyvyyden avulla

- Tilojen ja eri alojen yritysten keskinäisen yhteistyön ja verkostoitumisen edistäminen
- Työterveyshuoltoon liittymisen kannustaminen liiton solmimien puitesopimusten avulla
- Lomituspalveluiden viljelijänäkökulman nosto ja palvelun kehittäminen
- Erilaisten yritystoimintojen, kuten koneurakoinnin, edistäminen osana tilojen talouden vahvistamista

Ympäristö ja energiapolitiikka

Puolustamme yksityistä maanomistusta. Edistämme uusiutuviin raaka-aineisiin perustuvaa biotaloutta ja kannustamme jäsenistöämme alueelliseen, paikalliseen sekä tilakohtaiseen ratkaisujen kehittämiseen. Edistämme elinkeinomme kustannustehokasta ympäristöystävällisyyttä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista. Toteutamme ympäristöosaamisen hanketta ja osallistumme biotalouden, kestävän kehityksen ja ympäristöasioiden valmisteluun ja edistämiseen maakunnassamme.

- Tuemme maanomistajia kaavoitus ja lunastusasioissa
- Hirvieläin-, villisika- ja susikannan hallintaan vaikuttaminen
- Tilojen energiaomavaraisuuden parantaminen ja monipuolistaminen tarjoamalla koulutusta
- Bioraaka-aineiden käytön lisääminen energiantuotannossa, lannoitteena ja maanparannuksessa sekä vaikuttaminen biotalousalueen saamiseksi maakuntaamme
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja uusien toimintatapojen kehittäminen mm. Satotason nosto ja Hiilipelto -yhteishankkeilla
- Osallistumme Saaristomeri-hankkeisiin

Seuranta

Liiton johtokunta valvoo toimintasuunnitelman toteuttamista ja reagoi tarvittaessa muuttuviin tilanteisiin. Johtokunta raportoi toimintasuunnitelman toteutumisesta yhdistysten puheenjohtajien ja sihteerien neuvottelupäivillä

MTK-VARSINAIS-SUOMI Talousarvioesitys 2023

TUOTOT	TA 2023	TA 2022	Tulos 2021	TA 2021
KOULUTUS- JA KURSSITOIMINTA	3500	4000	638	4000
HENKILÖVAKUUTUSTUOTOT	19500	9500	19334	9000
TILAUS- JA ILMOITUSTUOTOT	0	3500	0	3500
SAADUT KORVAUKSET	6500	9000	7746	9000
MUUT YLEISTUOTOT	170000	180000	267638	325000
** Tuotot	199500	206000	295356	350500
KULUT				
PALKAT JA PALKKIOT	360000	320000	371557	410000
HENKILÖSIVUKULUT VUOKRAT	63000	65000	77452	96000
KOULUTUS- JA KURSSITOIMINTA	36000	36000	33352	35000
MATKAKULUT KOKOUKSET	3500	3500	1738	3500
PAINATUSKULUT JOHTOKUNTA,	57500	57000	51389	52000
VALIOKUNNAT TOIMISTO- JA	5000	15000	9623	12000
HUONEISTOKULUT	1500	1500	2214	3500
SUHDETOIMINTA JÄSENMAKSUT	7500	3500	45736	6500
VAKUUTUKSET MUUT YLEISKULUT	65000	65000	57247	65000
	7500	8000	9491	7000
	1500	1500	456	1500
	5500	18000	14446	18000
** Kulut	80000	95000	77540	92000
	693500	689000	752241	802000
*** Vars.toim. tuotto-/kulujäämä	-494000	-483000	380684	-451500
VARAINHANKINTA			-456885	
JÄSEN- JA KANNATUSMAKSUT				
Edunvalvontamaksu + yhdistys jäsenmaksut	350000	325000	328026	335000
Jäsenmaksut yhteisöiltä	25000	25000	16426	27000
* Yht.	375000	350000	344452	362000
MUUT VARAINHANKINNAN TUOTOT			-10473	
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA	105000	105000	88340	82000
MUUT AVUSTUKSET	14000	8000	8000	7500
SIIRTO RAHASTOSTA		20000		
Tulos	0	0	-26566	0